

SLOVENIAN-ENGLISH GLOSSARY OF LINGUISTIC TERMS*

Ta »slovensko-angleški slovar jezikovnega izrazja« je sestavil naš rojak, ki je v Ameriki doktoriral s temo »Slovenski glagolski sestav: morfofonemi in premene«, sicer učitelj ruščine na slavističnem oddelku Pensilvanijske drž. univerze. Ker sem že pri predstavljanju, naj povem še to, da je njegovo disertacijo mogoče naročiti ali na mikrofilmu ali kserografirano (118 str.) v Ann Arborju, Michigan (University Microfilms, Inc.) za sorazmerno majhen denar. Iz izvlečka disertacije vidim, da ima naslednjih 9 poglavij: Splošni uvod, Fonemi moderne knjižne slovenščine, Temeljne ugotovitve — Definicije in izrazje, Končniške premene, Premene osnove, Tonemske premene, (Netonemske) naglasne premene knjižnega jezika, Normirani pogovorni jezik in Zaključki. Sledita še Dostavek in Bibliografija.

Jože Paternost pripravlja tudi velik slovensko-angleški slovar.

In sedaj k terminološkemu slovarju, ki ima 8 strani uvoda in 339 str. slovarskega besedila.

V uvodu zvemo, da gre za slovar glavnega slovenskega jezikoslovnega in slovničnega izrazja. S tem v zvezi so sprejeti vanj tudi taki izrazi, ki koristijo, če se jezika učimo ali ga poučujemo (npr. imena narečij, ločil, posameznih vidnih pisateljev in filologov). To je gotovo prav koristno. Enako pozdravljam dejstvo, da so v slovar sprejeti tudi izrazi iz stilistike in literarnih ved. Razen tega je dodano še osnovno sodobno besedišče slovenskega knjižnega jezika (kakih 30 % slovarja, skupaj s stil. in slovstv.). Pisec zadnje opravičuje z dejstvom, da je do mnogih sodobnih izrazov bodisi težko priti ali pa sploh niso zaznamovani v naših dvojezičnih slovarjih. Gotovo je prav, da je te besede sprejel v svoj slovar: tako bo angleško beroči — temu je slovar sploh namenjen — lahko bral slovenska strokovna besedila že s tem slovarjem, po drugih pa bo posegal le v redkih primerih, ko v strokovno besedilo zaide (v citiranem delu) kaka druga beseda.

Izraze je Paternost izpisal iz Slovenskega jezika, Slavistične revije, Jezika in slovstva, slovenskih slovníc (Breznik 1916, Bunc 1940, ured. odbor 1964, Toporišič (Skj 1. 1965) in priročnikov: Ramovševe Kratke zgodovine... in Morfologije, Nahtigalovih Slovenskih jezikov in Uvoda v slovansko filologijo, Bezlajevih Osnov fonetike, Jezikovnih pogovorov 1965 in SP 1962. Izrazje za stilistiko in leposlovne vede je iskal v Besedni umetnosti Silve Trdinove in Pripovednih delih F. S. Finžgarja J. Toporišiča. Iz zadnjega dela ima tudi večino splošnega besedišča. Poleg tega je uporabljal še priročnik Visokošolski študij in poklici (1963). Nekaj so mu koristili tudi slovarji: J. Kotnika Slov.-angl. slovar, S. Bunca Slovar tujk, S. Škerlja Slov.-sh. slovar in njegov lastni Rus.-angl. slovar lingv. izrazja. — S te strani je slovar gotovo v redu. — V uvodu je ponatisnjen tudi Riglerjev zemljevid k razpravi o slovenskem vokalizmu.

Tako zbrane slovenske terminologije z omenjenih področij doslej sploh še nismo imeli, zato je delo že zaradi tega zelo koristno. Kolikor sem opazil pri preizkusih na slepo, se je Paternostu izmuznil komaj kak izraz (nemara *istosklonski* — *raznosklonski* pri prilastku namesto napačnega našega slovníčarskega *prireдни* — *podredni*). Tudi prevodi so — če smem soditi tudi o tem — prav dobri. Dela smo v celoti lahko veseli. Morda bi pri možni drugi izdaji vendarle ne bilo napak, ko bi posamezni zastareli izrazi (npr. *edinica* = unit) bili kot taki tudi označeni, če ne kar izpuščeni.

S tem Paternostovim delom je slovenska jezikovna literatura — v veliki meri pa tudi literatura slovstvenih ved — postala pristopna najširšim možnim krogom na svetu. Prvi blagodejni učinek bi utegnilo biti dejstvo, da nas bo svet bolje poznal in tudi pogosteje citiral v razpravah o slovenskem jeziku in jezikoslovju. Z druge strani pa bi se sami morali še bolj zavedati svojega mednarodnega visoko kvalificiranega občinstva, ki v jezikoslovju številčno daleč presega naše domače znanstvene bralce.

J. Toporišič

* Compiled by Joseph Paternost, The Pennsylvania State University, 1966.